

Sygn. akt: *IC 675/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2017 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Sznura

po rozpoznaniu na rozprawie protokolowanej przez staż. M. T. w dniu 30 sierpnia 2017 r.

sprawy z powództwa (...) . (...) **w G.**

przeciwko **K. N.**

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powódki (...) im. F. S. w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku kwotę 1.116 zł (jednego tysiąca stu szesnastu złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Powódka(...) (...) **w G.** wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, by pozwane **S. C.**, **K. N.** oraz **J. G. (1)** zapłacili powódce solidarnie z weksla kwotę 19.711,95 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od 22 maja 2003 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że 4 lutego 2003 r. powódce, jako remitentowi, pozwana S. C. wręczyła weksel, który został poręczony przez K. N. oraz J. G. (2). Weksel pomimo wezwania do jego wykupu, nie został wykupiony.

W dniu 14 lipca 2003 r. Sąd Rejonowy w Gdańsku w sprawie o sygn. akt I Nc 1963/03 nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Nakaz zapłaty uprawomocnił się w stosunku do S. C. oraz J. G. (1).

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana K. N. wniosła o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania.

W uzasadnieniu zarzutów pozwana argumentowała, że nie otrzymała wezwania do wykupu weksla oraz, że brak umowy pożyczki, potwierdzającej stosunek podstawowy, z której powódka wywodzi swoje roszczenie, jak również brak przedstawienia wyliczenia dochodzonej kwoty, wskazania z czego konkretnie wynika kwota 19.771,95 zł, na która opiewa weksel, uniemożliwia jej obronę, bowiem dowód przeciwny w tym zakresie obciąża stronę pozwaną. Podniosła również zarzut przedawnienia roszczenia.

Na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2017 r. pozwana nie wyraziła zgody na wstąpienie (...) sp. z o.o. w S. w miejsce (...) im. F. S. w G., co skutkowało wydaniem przez Sąd postanowienia odmawiającego zgody na takie przekształcenie podmiotowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) – (...) (...) w G. zawarła z S. C. umowę pożyczki, za którą poręczyła m.in. K. N..

Okoliczności bezsporne .

Przy zawarciu umowy pożyczki S. C. w celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń powoda mogących wyniknąć z zawartej umowy, wystawiła weksel in blanco. Za weksel ten poręczyły K. N. oraz J. G. (1).

Okoliczności bezsporne, vide: weksel, k.8 .

Powódka wypełniła weksel na kwotę 19.771,95 zł.

Dowód : weksel, k.8 .

(...) im. F. S. w G. jest następcą prawnym (...) (...) w G..

Okoliczności bezsporne, vide: wydruk z KRS, k. 92-100; odpis z KRS, k. 101-105 .

Sąd zważył, co następuje :

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wnioski wywodząc w szczególności w oparciu weksel.

W ocenie sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawę roszczenia powódki stanowił przepis art. 32 ustawy z 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 Nr 37 poz.282), zgodnie z którym poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył.

Zobowiązanie z weksła ma charakter zobowiązania abstrakcyjnego, co oznacza, że jego źródłem jest sam weksel, a ściślej jego wystawienie i wręczenie osobie uprawnionej. Zobowiązanie wekslowe oderwane jest od rzeczywistej podstawy wystawienia weksła, tj. od stosunku podstawowego, który stał się przyczyną wystawienia weksła. Ograniczona jest więc kognicja sądu rozpoznającego sprawę roszczenia o zapłatę zobowiązania wynikającego z weksła. Sąd w postępowaniu toczącym się na skutek wniesienia pozwu o zapłatę roszczenia wekslowego, wobec braku zarzutów pozwanego, bada jedynie sam dokument wekslowy, zaś w szczególności to, czy przedstawiony dokument stanowi weksel w rozumieniu prawa wekslowego i zawiera wszystkie cechy, które determinują jego ważność.

Zasada abstrakcyjności zobowiązania wekslowego doznaje istotnego osłabienia w odniesieniu do weksła in blanco, z jakim mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Wynika to pośrednio z treści art. 10 prawa wekslowego w powiązaniu z całością uregulowań dotyczących obrotu wekslowego. Odrębne cechy weksła in blanco związane są z wyłomem od zasady abstrakcyjności zobowiązania wekslowego i przejawiają się zasadniczo w treści zarzutów, jakie przysługują dłużnikowi wobec kolejnych wierzycieli wekslowych. I tak, jeżeli posiadaczem weksła pozostaje remitent wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem, deklaracja wekslowa. Dlatego też dłużnik w procesie wekslowym może przedstawić zarzuty subiektywne, wynikające z łączącego strony stosunku podstawowego.

Zgodnie z poglądem akceptowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poręczyciel, który udzielił poręczenia na wekslu in blanco, może – do czasu indosowania weksła przez remitenta – powoływać się na wypełnienie weksła niezgodnie z zawartym porozumieniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 września 2004 r., sygn. akt V CK 562/03). Podpisanie deklaracji wekslowej przez poręczyciela nie stanowi natomiast przesłanki warunkującej możliwość powoływania się poręczyciela na zarzuty z tzw. stosunku podstawowego, albowiem istota awalu jest to, że poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo ja ten za kogo poręczył. Jeżeli więc poręczył za wystawcę weksła własnego jest głównym dłużnikiem wekslowym. Odpowiedzialność poręczyciela wekslowego zależy od tych samych przesłanek, co odpowiedzialność osoby, za którą poręczył. Ponadto treść zobowiązania jest taka sama jak treść zobowiązania, za którą poręczył.

W związku z blankietowym charakterem weksła przedmiotem sporu było ustalenie, czy weksel został wypełniony zgodnie z porozumieniem. W razie zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 10 ustawy z 1936 r. – Prawo wekslowe,

istnieje możliwość podniesienia wobec nabywcy weksla zarzutu dotyczącego wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z treścią zawartego porozumienia dotyczącego warunków jego wypełnienia. Weryfikacja tego zarzutu następuje poprzez zbadanie tzw. stosunku podstawowego łączącego wystawcę weksla z jego odbiorcą, z którego wynika lub nie wynika określone roszczenie inkorporowane w treści wypełnionego weksla (wyrok Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2012 r., sygn. akt V CSK 21/12). W związku z powyższym, o treści samego dokumentu wekslowego nie decyduje wobec złożonego sprzeciwu treść samego dokumentu wekslowego, ale łączącego strony stosunku podstawowego. Porozumienie towarzyszące wręczeniu weksla in blanco stanowi czynność dwustronną – umowę. Powódka nie przedłożyła w trakcie procesu deklaracji wekslowej wskazującej na treść łączącego strony porozumienia wekslowego. Strona powodowa nie złożyła również odpowiedzi na zarzuty pozwanej w określonym przez sąd terminie. Nie wykazała, co składa się na kwotę dochodzoną pozwem, sposobu zarachowania konkretnych należności. Odpowiedź na zarzuty złożyła nie będąca stroną postępowania (...) sp. z o.o. w S., wskazując, że nabyła od powódki wierzycelność w stosunku do pozwanej. Tym niemniej zgodnie z art. 192 pkt 3 k.p.c. zbycie w toku sprawy rzeczy lub prawa, objętych sporem, nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy; nabywca może jednak wejść na miejsce zbywcy za zezwoleniem strony przeciwnej. W doktrynie prawa cywilnego procesowego przyjmuje się, że przepis art. 192 pkt 3 k.p.c. stanowi zarówno o skutku materialnoprawnym, jak i procesowym. Zbycie rzeczy lub prawa, a także przeniesienie posiadania rzeczy nie pozbawia - z mocy art. 192 pkt 3 k.p.c. legitymacji procesowej zbywcy. Przepis w tej części jest zatem normą materialnoprawną - samoistną podstawą legitymacji zbywcy (tzw. substytucja albo podstawienie procesowe względne), który działa w imieniu własnym, ale na rzecz nabywcy. Artykuł 192 pkt 3 k.p.c. nie narusza po zawiśnięciu sporu uprawnień strony, wynikających z zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.), lecz zapobiega przed ujemnymi następstwami tej czynności przez jedną ze stron. Zapewnia stabilność postępowania. Zbywcą może być każda ze stron i zbycie może nastąpić w toku procesu nawet po obu jego stronach. Ochrona z art. 192 pkt 3 k.p.c. polega na tym, że zbywca jest nadal traktowany jako strona legitymowana w sprawie i działa w procesie również na rzecz nabywcy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że w niniejszej sprawie na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2017 r. pozwana odmówiła zgody na wstąpienie (...) sp. z o.o. w S. w miejsce (...) -u im. F. S. w G.. W związku z tym sąd nie mógł brać pod uwagę stanowiska przedstawionego przez tę spółkę. W konsekwencji uznać należało, że strona powodowa nie odnosząc się do zarzutów pozwanej K. N., w tym m.in. dotyczącego prawidłowości wypełnienia weksla o właściwą kwotę zadłużenia z umowy pożyczki, której wykonanie zostało zabezpieczone przez poręczenie weksla przez tę pozwaną, nie przedstawiła stosownych wyliczeń, a tym samym nie wykazała zasadności roszczenia co do wysokości, jak również nie wykazała, aby prawidłowo wezwała tą pozwaną do wykupu weksla.

Na marginesie wskazać jedynie należy, że w ocenie sądu za niezasadny uznać należy zarzut przedawnienia roszczenia względem pozwanej. Wobec zaprzeczenia przez pozwaną zasadności żądania powoda, zgłoszenia zarzutu przedawnienia, to na powodzie ciążył obowiązek udowodnienia istnienia dochodzonego roszczenia, przerwania biegu przedawnienia, zgodnie z ciężarem dowodu wynikającym z art. 6 k.c. Czym innym jest przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego, a czym innym przedawnienie wekslowe. Obie instytucje różnią się istotnie między innymi, co do początku biegu przedawnienia. Termin przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, zgodnie z regułą art. 120 k.c., rozpoczyna bieg od dnia, w którym świadczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne. Początek biegu terminu przedawnienia roszczenia z weksla własnego skierowanego przeciwko wystawcy weksla własnego, zgodnie z art. 70 w związku z art. 103 i 104 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe, liczy się od dnia płatności weksla. Tę samą zasadę stosuje się do weksli in blanco. Przedawnienie praw z weksla in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia. Przedawnienie roszczenia z weksla wręczonego bez wypełnienia daty płatności i bez zastrzeżeń, co do tej daty, rozpoczyna się z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego. Treścią upoważnienia zawartego w deklaracji wekslowej towarzyszącej wystawieniu weksla in blanco, wręczonego dla zabezpieczenia określonego roszczenia, jest objęcie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Odnosi się to również do przypadków użycia w deklaracji wekslowej zwrotu przewidującego możliwość wypełnienia weksla w każdym czasie oraz opatrzenia go datą płatności według uznania wierzyciela (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 11 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa 1364/12).

Zgodnie z art. 70 ustawy prawo wekslowe roszczenia wekslowe przeciwko akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od daty płatności weksla. Odpowiedzialność akceptanta wekslowego jest tożsama z odpowiedzialnością akceptanta weksla trasowanego. Stosowanie do treści art. 103 prawa wekslowego w stosunku do weksla własnego należy stosować przepisy o wekslu trasowanym. Roszczenie wekslowe przeciwko poręczycielowi ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia płatności weksla, co odnosi się także do weksla in blanco, w którym data płatności została wpisana przez wierzyciela wekslowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2007 r., sygn. akt V CSK 323/07). Z akt sprawy wynika, że weksel jest płatny w przedmiotowej sprawie w dniu 15 maja 2003 r., pozew natomiast został wniesiony w dniu 22 maja 2003 r. Tym samym roszczenie powoda oparte na wekslu nie uległo przedawnieniu.

Z uwagi na powyższe oraz treść art. 496 k.p.c. sąd uchylił wydany nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w dniu 14 lipca 2003 r. w sprawie Nc 1963/03 w stosunku do K. N. i w tym zakresie powództwo oddalił.

O kosztach postępowania sąd orzekł zgodnie z odpowiedzialnością za wynik procesu na mocy art. 98 k.p.c. i nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku kwotę 1.116 zł tytułem kosztów sądowych – opłaty od zarzutów, od których uiszczenia pozwana została zwolniona na podstawie postanowienia z 04 kwietnia 2017 r.

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)